

МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
www.economy-confer.com.ua

Світ наукових досліджень

Збірник тез міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції

Випуск 4

28 жовтня 2021 р.

Тернопіль 2021

"Світ наукових досліджень. Випуск 4": матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. - Тернопіль, 2021. – 35 с.

УДК 330 (063)

ББК 65я431

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей наукової інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 4», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Оргкомітет:

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук,
Західноукраїнський національний університет;

Огінська Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, Think Global
Тернопіль;

Ященко Василь Миколайович, кандидат педагогічних наук;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук,
Західноукраїнський національний університет;

Русенко Святослав Ярославович, здобувач Університету митної справи та
фінансів.

Тексти матеріалів конференції подаються в авторській редакції.
Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів
несуть автори.

Всі права захищено. У разі будь-якого використання опублікованих
матеріалів посилання на джерело є обов'язковим.

Адреса оргкомітету:

46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380977547363

e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет економічної наукової інтернет-конференції не завжди поділяє
думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і
пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність
за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції
посилання на джерело є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економічне спрямування

***Токман Дар'я Анатоліївна* ОСНОВНІ РИЗИКИ
МАКРОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ОЦІНКА ЇХ
ВПЛИВУ НА ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ.....5**

***Холодило Олександр Іванович* ПОНЯТТЯ І СТРУКТУРА
ПРИВАТНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....8**

Інформаційні системи і технології

***Боровець В.М.* СИСТЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ
МЕДИЧНИХ ДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ
БЛОКЧЕЙН.....12**

***Голіней Д.В.* ВЕБ-ПЛАГІН ІМПОРТУ CSV/XML – ФАЙЛІВ.....16**

***Пелех В.В.* АВТОМАТИЗОВАНЕ СТРУКТУРУВАННЯ
РУКОПИСНИХ ДОКУМЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ
СЕГМЕНТАЦІЇ ЗОБРАЖЕНЬ.....18**

Психологія і педагогіка

***Бєлова Алла Іванівна, Кернішнюк Ганна Володимирівна* ВПЛИВ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ
МЕНЕДЖЕРА НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ.....23**

***Ієвлєва Юлія Віталіївна* ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ГАРНІТУРИ CLASSVR НА УРОКАХ
ГЕОГРАФІЇ.....25**

Ляшенко Ольга Володимирівна СУЧАСНІ ОСВІТНІ
ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА».....27

Сливенко Світлана Іванівна, Шавровська Наталія Володимирівна
ФОТОСЕСІЯ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА САМООЦІНКУ
ЖІНКИ.....29

Хлонь Олександр Михайлович ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ
ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО ВАКУУМУ.....34

ОСНОВНІ РИЗИКИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ОЦІНКА ЇХ ВПЛИВУ НА ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Токман Дар'я Анатоліївна

здобувач вищої освіти економічного факультету, Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет»

Крім ризику поширення пандемії COVID-19, наслідки якого окреслено в альтернативному сценарії, також існує ряд інших ризиків та викликів, які супроводжують вітчизняну економіку впродовж тривалого періоду та можуть позначитися на відхиленні показників основного сценарію прогнозу. Їх умовно можна поділити на дві групи за двома критеріями. До першої групи відносяться ризики, які характерні виключно для України, є передбачуваними (вже мали місце у минулому або існує висока вірогідність їх настання в майбутньому) із зрозумілими наслідками. Ці ризики можуть спричинити «шок» для економіки у будь-який рік із середньострокової перспективи із різною вірогідністю та ступенем впливу на економіку. Серед ризиків, що відносяться до першої групи, слід віднести: посилення гібридних загроз національній безпеці України, у тому числі активну збройну агресію з боку Російської Федерації на сході країни, вихід нерезидентів із ОВДП, згорання іноземними компаніями інвестиційних планів, збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі, посилення неплатоспроможності суб'єктів економічної діяльності, отримання низького врожаю зернових культур. З іншого боку, існують менш передбачувані ризики динамічного характеру (наразі чітко не ідентифікуються і можуть змінювати джерела формування ризиків, механізми їх поширення та наслідки впливу), які наразі формуються як нові глобальні тренди, більшість з яких матимуть довгостроковий характер для світової економічної системи, у тому числі і для України. Серед ризиків, що відносяться до другої групи, слід виділити посилення

глобальної конкуренції, нова хвиля технологічних змін, загострення конкуренції у світі за людський капітал, наростання екологічної кризи.

Матриця оцінки ризиків

№ з/п	Ризик/Явище	Оцінка впливу у разі реалізація ризику / явища і економічні наслідки	Шок припущення / Результати оцінки*
1	Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у тому числі активна збройна агресія з боку Російської Федерації на сході країни	Помірний. Суттєве зменшення обсягу зовнішньої торгівлі, збільшення витрат на логістику промисловими (зокрема, металургійного виробництва) та агропідприємствами, зниження рівня інвестиційної привабливості країни.	Зменшення обсягу зовнішньої торгівлі з РФ на 15 відсотків або 300 млн доларів США. ВВП – втрата 0,2 в. п.
2	Вихід нерезидентів із ОВДП	Помірний. Тиск на валютний ринок у бік девальвації гривні та формування негативних очікувань щодо інвестиційних процесів в цілому.	Підвищення рівня дохідності ОВДП у середньому на 3 в. п. ВВП – втрата 0,1 в. п.
3	Згорання іноземними компаніями інвестиційних планів	Помірний. Вимушене згорання модернізаційних процесів, зниження ділової активності суб'єктів господарювання, інвестиційної привабливості економіки, що стримуватиме структурну перебудову та якісне економічне оновлення, збільшуватиме безробіття внаслідок уповільнення процесів створення нових робочих місць.	Зменшення ВНОК на 1 млрд доларів США. ВВП – втрата 0,7 в. п.

4	Збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі	<p>Помірний.</p> <p>Дефіцит фінансових ресурсів, у першу чергу, в корпоративному секторі, що стримуватиме розвиток підприємств (насамперед середніх та малих) та, відповідно, звужуватиме ділову активність в економіці та знижуватиме їх конкурентоспроможність в умовах недофінансування інвестиційних проектів.</p>	<p>Втрата 1 в. п. кредитних ресурсів у структурі фінансування капітальних інвестицій (або 4 млрд гривень).</p> <p>ВВП – втрата 0,1 в. п.</p>
5	Посилення неплатоспроможності суб'єктів економічної діяльності	<p>Помірний.</p> <p>Скорочення рівня зайнятості та зростання кількості безробітних внаслідок скорочення штатів підприємств або їх повної ліквідації. Зменшення заробітних плат та/або підвищення рівня цін підприємствами з метою покриття боргових зобов'язань.</p>	<p>Скорочення кількості зайнятих на 1% або близько на 150 тис осіб. ВВП – втрата 1 в. п.</p>
6	Отримання низького врожаю зернових культур	<p>Помірний.</p> <p>Зменшення експортної спроможності аграрного сектору та, відповідно, валютних надходжень від експорту, падіння виробництва у переробній промисловості, дефіцит продовольчих товарів на внутрішньому ринку та зростання споживчих цін на харчові продукти, що займають значну частку у споживчому кошику.</p>	<p>Втрати для експорту оцінюються на рівні близько 1,2 млрд доларів США.</p> <p>ВВП – втрата 0,6-0,8 в. п.</p>

Оцінка реалізації ризику розрахована шляхом шокування певних припущень в одному з прогнозних років на базі показників за основним сценарієм прогнозу. Ризики, наведені у Матриці оцінки ризиків, були оцінені в рамках проведення дискусії з макроекономічного прогнозування (Консенсус-прогнозу, квітень 2021 року). Відносна ймовірність наведених ризиків являє собою суб'єктивну оцінку (“низька / помірна” вказує на

ймовірність менше 30 відсотків, “середня” – ймовірність від 30 до 50 відсотків і “висока” – ймовірність 50 відсотків і вище).

Список використаних джерел:

1. Міністерство економіки України [URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>]

ПОНЯТТЯ І СТРУКТУРА ПРИВАТНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Холодило Олександр Іванович

викладач I категорії, Відокремлений структурний підрозділ «Заліщицький фаховий коледж імені Є. Храпливого Національного університету біоресурсів і природокористування України»

Приватний сектор економічної системи представлений домогосподарствами і підприємствами. Роль домогосподарств в національній економіці полягає в тому, що вони виступають основним джерелом постачання ресурсів для фірм і, поруч з державою, виступають основним споживачем результатів національного виробництва: товарів індивідуального споживання та суспільних благ і послуг. Від домогосподарств і підприємств залежить економічне існування держави як форми організації суспільства, оскільки і перші, і другі виступають платниками податків – основного джерела надходжень до державного бюджету.

Роль підприємств в економіці очевидна – вони забезпечують суспільство споживчими благами. У змішаній економіці підприємства виробляють ще і блага суспільного споживання.

Структура економічної системи України відображає усі складові змішаної економіки. Значна частина підприємств перебуває у державній власності, хоча відбувається процес приватизації та роздержавлення. В Україні функціонують різні види підприємств: індивідуальні, партнерські, корпоративні.

Приватний сектор змішаної економічної системи – це сукупність механізмів та інституцій виробництва і обміну товарів та послуг

індивідуального споживання, а також розподілу грошових доходів між власниками економічних ресурсів [1].

Середовищем взаємодії домогосподарств та підприємств виступає ринок ресурсів та ринок продуктів. У приватному секторі виробляються та споживаються перш за все блага індивідуального порядку, поява яких зумовлюється попитом та пропозицією, а реалізація відбувається через механізм ринкових цін. У приватному секторі реалізуються як інвестиційні, так і споживчі блага. Попит на інвестиційні блага пред'являють приватні підприємства, а пропозицію – домогосподарства. Акт обміну відбувається на ринку ресурсів. На ринку продуктів обмінюються з метою споживання товари та послуги індивідуального порядку, попит на які виражає домогосподарства, а продукцію надають фірми – виробники продукції.

Роль домогосподарств в національній економіці, як зазначалось, обумовлюється певною двоїстістю: вони є основним джерелом постачання усіх економічних ресурсів і здійснюють чи не найбільші грошові витрати. На ринку ресурсів домогосподарства виступають продавцями факторів виробництва, тобто пропозицією ресурсів. Домогосподарствам належить власність на працю, власність на землю і матеріали, власність на капітал і власність на підприємницькі здібності.

Реалізуючи ці ресурси на ринку, домогосподарства отримують такі грошові доходи: власник робочої сили – заробітну плату, власник землі – земельну ренту, власник капіталу – процент, підприємець – прибуток. Ці грошові доходи є основними. Крім того, домогосподарства можуть отримувати доход у вигляді дивідендів від акцій, процентів від вкладів, ренти від надання в оренду земель [3].

Витрати домогосподарства поділяються на податки, витрати на особисте споживання і заощадження. Рівень заощаджень знаходиться у прямій залежності від розміру доходу і від намірів забезпечити своє майбутнє. Заощадження поступають на банківські рахунки, вкладаються у страхові поліси, облігації, акції та інші фінансові активи. Грошовий доход домогосподарств значною мірою знову вливається у виробничий сектор економіки у вигляді витрат на особисте споживання – на повсякденні товари, товари тривалого користування, послуги.

Ефективне функціонування національної економічної системи (зростання обсягів виробництва, зростання доходів населення, дієва

соціальна політика) сприяє тому, що товари тривалого користування замінюються споживачами на нові, якісніші ще до завершення терміну їх придатності.

Умовою економічного зростання є формування сукупного попиту, тобто реалізації тієї частини грошового доходу домогосподарства, котра у вигляді витрат на особисте споживання трансформується у доходи виробника і ті заощадження домогосподарства, котрі депонуються у кредитних установах, перетворюючись на інвестиції.

Підприємство (фірма) – це заклад у вигляді заводу, фабрики, ферми, магазину, що виконує декілька специфічних функцій щодо виробництва та розподілу товарів та послуг. Усю сукупність торгово-промислових підприємств класифікують за трьома основними правовими формами: одноосібне господарство, партнерство та корпорація. Умовою проведення ринкових реформ є приватизація та роздержавлення власності та демонополізація великих підприємств. Ключем до соціально-економічних змін виступає приватизація малих підприємств – передача до приватних рук державних закладів, в основному у сфері торгівлі та побуту. Через приватизацію малих підприємств в Україні сформовано попит приватного сектора на промислові вироби. Формою приватизації малих підприємств виступають переважно відкриті аукціони. Окрім «малої» приватизації існує так звана «велика приватизація». Приватизація середніх і великих підприємств може бути складною і тривалою. Головним інструментом успішної приватизації виступає активізація інвестиційної діяльності. Основним засобом здійснення процесів роздержавлення і приватизації економіки України є перетворення державних підприємств на акціонерні компанії. Процес становлення приватних підприємств в економіці України через роздержавлення і приватизацію відбувається трьома шляхами: безкоштовною передачею власності трудовим колективам підприємств, безоплатною передачею власності усім членам суспільства, продажем майна юридичним особам та громадянам за повною ринковою ціною.

Список використаних джерел:

1. Національна економіка: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей./ Упор. В.В. Бугас, О.В. Шевченко, Ю.А. Теміндарова. – К.: КНУТД, 2012. – 82 с.

2. Заболоцький Б.Ф., Національна економіка: Підручник. – Львів: Новий світ-2000, 2014, - 582 с.
3. Голіков А. П. Економіка України: навч. посіб./ А.П. Голіков, Н.А. Казакова, О.А. Шуба. - Київ: Знання, 2009. - 286 с.
4. Національна економіка: навч. посіб.// В.В. Білоцерковець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева та ін.; за заг. ред. В.М. Тарасевича. - Київ: Центр уч. л-ри, 2009. - 280 с.

СИСТЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН

Боровець В.М.

студент Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Кафедра прикладної математики

Стаття присвячується проблемі безпечного зберігання медичних даних пацієнта – особисті дані, щеплення, перенесенні оперативні втручання, вродженні захворювання, хронічні захворювання, історія хвороб, генетична схильність до хвороб і ін. – а також вивчення можливості застосування технології блокчейн для цієї мети.

Сьогодні активно обговорюється можливість застосування технології блокчейн в різних сферах економіки. Про можливість застосування технології в медичній галузі поки говориться не так багато, проте не виключено, що саме технології блокчейн належить зробити революцію в охороні здоров'я. незважаючи на те, що технологія ще молода і тільки починає розвиток, про готовність впроваджувати рішення на основі технології блокчейн в 2017-2020 роках, по даними Institute for Business Value, заявляють 72% компаній світового ринку медичинская послуг [1].

Створення єдиної бази даних електронних медичних карток на основі технології блокчейн дозволить бачити всю історію пацієнтам, організувати доступність медичної допомоги і збирати більше точну статистику [2].

Технологія блокчейн - вибудована за певними правилами ланцюжок з формованих блоків транзакцій. У цій схемі реалізований децентралізований принцип управління, а для верифікації транзакцій використовуються P2P-мережі, кодування і криптографія. Транзакціями можна керувати за допомогою програмованих контрактів або договорів. У такій системі будь-які транзакції не вважаються підтвердженими, поки інформація про них не буде згруповано в спеціальні блоки [3].

Побудова ланцюжка блокчейн відбувається на базі трьох головних принципів - розподіленість, відкритість і захист. Користувачі системи формують собою комп'ютерну мережу, при цьому у кожного з них зберігається копія кожного з блоків. Такий принцип робить систему дуже надійною. Для того щоб вивести її з ладу, необхідно одночасно відключити кожного користувача системи. кожен новий користувач мережі тільки зміцнює блокчейн, робить його ще більш стійким до пошкоджень.

База публічно зберігає інформацію в незашифрованому вигляді про всі транзакції, що підписуються за допомогою асиметричного шифрування. Використовуються мітки часу, реалізовані шляхом розбиття баз даних на ланцюжок спеціальних блоків, кожен з яких, в числі іншого, містить в собі хеш попереднього блоку і свій порядковий номер. Кожен новий блок здійснює підтвердження транзакцій, інформацію про яких містить і додаткове підтвердження транзакцій у всіх попередніх блоках ланцюжка. Змінити інформацію в блоці, який вже знаходиться в ланцюзі, практично неможливо, так як довелося б редагувати інформацію в усіх наступних блоках.

При редагуванні інформації можлива зміна його ключа і як наслідок, наступних даних. Знаючи ключі і бачачи перед собою блоки, перевірити правильність інформації не складає труднощів. Якщо хоча б один блок пропущений або змінена послідовність, то це відразу буде помітно. Крім цього, ключ блоку гарантує захист мережі, рівень якої посилюється разом із зростанням мережі.

Ланцюжок блокчейну надійно зашифрований, для доступу до блоків застосовується спеціальний ключ. Саме від нього залежить чи буде ідентифікований користувач системою чи ні. Таким чином в технології блокчейн забезпечується конфіденційність інформації.

В даний час є завдання створення системи зберігання інформації про пацієнтів і організації зручного доступу до неї з боку медичних установ. Блокчейн може дозволити накопичувати інформацію за все життя пацієнта, забезпечуючи при цьому портативність даних і високий рівень безпеки. Реалізація системи зберігання даних на блокчейні дозволить лікувально-профілактичним закладам (ЛПЗ) і пацієнтам отримати доступ до електронних медичних картках, при цьому пацієнти будуть повністю розпоряджатися своїми даними і зможуть легко шукати свої записи, які

зашифровані і зберігаються в блокчейні, завдяки шифруванню з декількома ключами система на основі блокчейна дозволить отримувати доступ до даних тільки в тому випадку, якщо відповідна особа підпише відповідний дозвіл (можливо, на обмежений період часу) [4].

Схема, представлена на рис. 1, представляє наступний принцип роботи:

1. Пацієнт надає ЛПЗ тимчасовий доступ до своїх даних.

2. Розумний контракт тимчасово розблоковує ЕМК пацієнта для внесення змін. Пацієнт повідомляється про будь-які спроби доступу і зміни.

3. ЛПУ використовує свій ідентифікатор для доступу до потрібних даних. Після завершення медичних процедур ЛПЗ оновлює ЕМК пацієнта.

4. Відбувається оновлення ЕМК пацієнта. Розумний контракт автоматично інформує про це пацієнта і лікаря:

- Пацієнт інформується про зміни в ЕМК.
- Розумний контракт інформує лікаря про отримання пацієнтом набору послуг в рамках відвідування ЛПЗ.

5. Пацієнт підтверджує зміни в ЕМК, а лікар підтверджує надані пацієнту послуги.

Крім того:

1. Пацієнт надає доступ до даних своєї ЕМК для наукових і дослідницьких цілей.

2. Розумний контракт відправляє анонімні дані з певним часовим інтервалом в зумовлене безпечне місце.

3. Пацієнт може в будь-який момент отримати доступ до своєї ЕМК через єдиний портал державних послуг (ЕПДП).

4. Незалежна комісія контролює поточні процеси в блокчейне і забезпечує доступ до даних в разі крайньої необхідності.

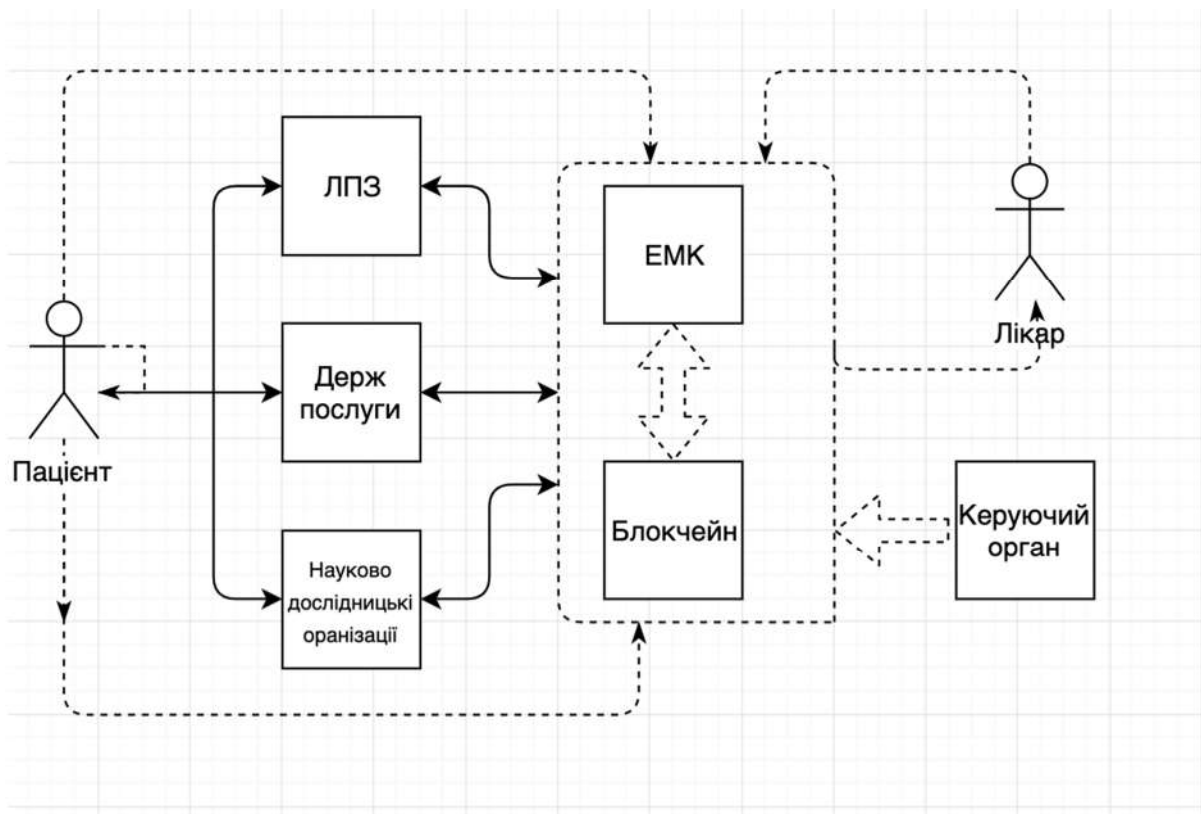

Рисунок 1 Схема зберігання даних ЕМК на основі блокчейн

Список використаних джерел:

1. Healthcare Rallies for Blockchains: Keeping Patients At the Center // IBM Institute for Business Value. – December 2016. – 24 p. [Online]. Available: <https://www-01.ibm.com/common/ssi/cgi-bin/ssialias?htmlfid=GBE03790USEN> (accessed: October 5, 2017).
2. Блокчейн гарантирует преимущество медицинской помощи [Електронний ресурс]. Режим доступа: <https://www.medvestnik.ru/content/interviews/Blokchein-garantiruetpreemstvennost-medicinskoj-pomoshi.html>.
3. Обзор децентрализованных технологий [Електронний ресурс] // Режим доступа: <https://habrahabr.ru/post/237765/>
4. Krawiec R.J. et al. Blockchain: Opportunities for Health Care // Deloitte. – August 2016. – 16 p [Online]. Available: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/public-sector/us-blockchain-opportunities-for-health-care.pdf>

ВЕБ-ПЛАГІН ІМПОРТУ CSV/XML - ФАЙЛІВ

Голіней Д.В.

магістрант, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Кафедра комп'ютерних систем та мереж

Вступ. Метою даної публікації є представлення програмного забезпечення, що дозволяє здійснювати імпорт csv, xml-файлів в БД веб-додатків [1, 2]. Програмне забезпечення є веб-плагіном, що може бути інтегрований у веб-сайт. Плагін є завершеним продуктом, хоча може бути доповнений деякими додатковими програмними модулями.

Аналіз існуючих технологій і плагінів. З розвитком комп'ютерної техніки та інформаційних технологій зростає і потреба у зручних та практичних механізмах для роботи та підтримки веб-сайтів різної структури. Одним з таким механізмів можна вважати перенесення даних з певних структурованих файлів у БД веб-додатку, розробленого на платформі CMS Wordpress. Цей механізм імпорту є потрібним у випадках, коли деяка доступна інформація файлів з розширенням xml/csv є необхідною для відображення чи роботи функціоналу веб-додатку. Зрозуміло, що при не великих розмірах інформації її можна внести через адмін-панель веб-додатку. Однак проблема вимальовується при мегабайтах текстової інформації, яку треба перенести на веб-сайт. Для цього випадку існує декілька рішень, зокрема і стандартні рішення від самої CMS та деяких додаткових плагінів. Ці рішення дозволяють імпортувати дані xml/csv-файлів в пости, сторінки, товари, коментарі та інші стандартні типи постів. Недоліком готових механізмів є те, що немає спільного інструменту імпорту. Одні з цих механізмів імпортують тільки xml-файли, інші тільки csv-файли, одні імпортують тільки в пости, а інші тільки в товари. Ще одним з недоліків стандартних рішень є відсутність механізму імпорту в додаткові типи постів. Під додатковими типами розуміємо створені користувачами типи постів, зокрема це може бути «працівник», «рецензія», «вакансія», «примітка», тощо. Додаткові типи постів значно спрощують функціонал, оптимізують адмінчастину та додають зручність і простоту при керуванні веб-додатком. А імпорт даних в ці додаткові пости іноді є просто необхідним. Останнім, виявленим недоліком є вимоги до певної структури файлів, які імпортуються.

Запропоноване технічне рішення. Розроблений плагін є простим та потужним інструментом для імпорту xml/csv-файлів та похідних від них, зокрема xlsx, xls, xaml, fxml та інших. Файли типу csv є файлами табличних процесорів, а саме OpenOffice.org Calc, LibreOffice Calc, Gnumeric, Microsoft Excel та інших [3]. А xml-файли можуть бути отримані при передачі даних та при експорті з різного роду програмного забезпечення, зокрема з 1С:підприємства. Імпорт в БД веб-додатку розглядуваних файлів не є життєво-необхідним, але прямує до цього.

Плагін має чотирикроковий процес імпорту (рис.1) та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс перетягування, який робить складні завдання імпорту простими та швидкими. Не існує спеціальних вимог, що елементи у вашому файлі повинні бути викладені певним чином. Імпорт csv/xml не вимагає, щоб ваш файл мав конкретну структуру. Ваші файли можуть використовувати будь-які назви / заголовки стовпців csv чи елементів xml. Можна зіставити стовпці чи елементи файлів до відповідних полів постів під час імпорту. Під час імпорту файлів csv у вашому файлі повинно бути кодування UTF-8, якщо виникають проблеми коректного імпорту.

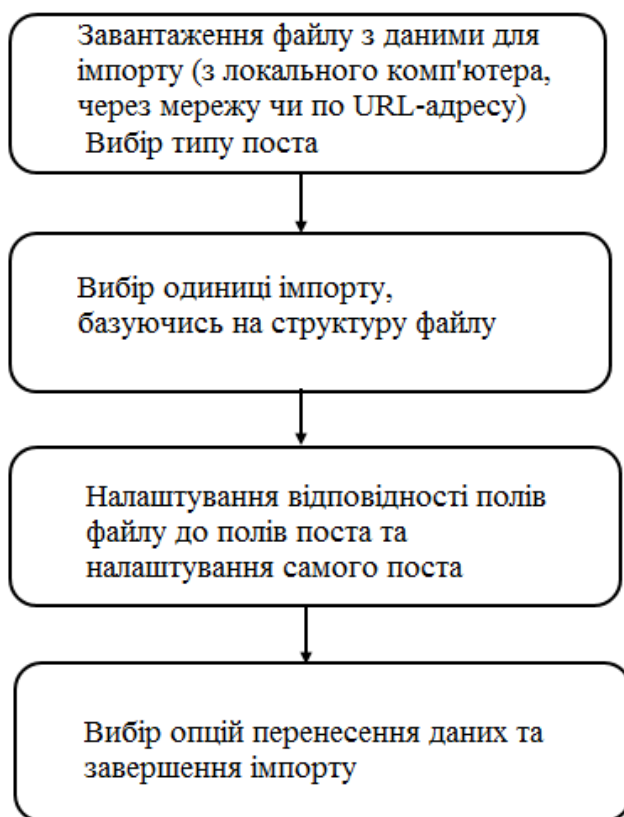

Рис. 1. 4-крокова схема роботи плагіну

Висновки. Розроблений плагін можна використовувати для різних цілей, зокрема для перенесення контенту зі застарілої бази CMS у WordPress, для створення магазину з афілійованою передачею даних та відображенням котирувань акцій або спортивних результатів, для створення порталу нерухомості.

Плагін містить відкритий код та при бажанні може бути доповнений чи вдосконалений іншими веб-розробниками.

Крім описаного вище плагін містить функції:

- імпорту даних у спеціальні додаткові поля;
- імпорту зображень до галереї публікацій медіа;
- періодично повторюваного автоматичного процесу імпорту;
- імпорту файлів по URL-адресу;
- виконання користувацьких функцій PHP над даними під час імпорту.

Список використаних джерел:

1. Пример XML и CSV-файлов для плагина Wp All Imp. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://webreview.org.ua/primer-xml-i-csv-fajlov-dlya-plagina-wp-all-import/>
2. WP All Import Pro v4.5.2 – плагин XML и CSV импорта файлов в WordPress – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wptp.info/wpall-import-pro-plugin-xml-i-csv-importa-fajlov-v-wordpress.html>.
3. OPENOFFICE CALC И MICROSOFT OFFICE EXCEL - ОСОБЕННОСТИ, СХОДСТВА, РАЗЛИЧИЯ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://online-teaching.com/openoffice/02.html>.

АВТОМАТИЗОВАНЕ СТРУКТУРУВАННЯ РУКОПИСНИХ ДОКУМЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ СЕГМЕНТАЦІЇ ЗОБРАЖЕНЬ

Пелех В.В.

магістрант, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Кафедра програмного забезпечення

Постановка задачі. Останнім часом бібліотеки регулярно оцифровують і викладають в Інтернеті великі бази своїх архівів – книги, зображення, історичні рукописні документи, а також відео та звукозаписи.

Пошук та отримання необхідної інформації відбувається набагато швидше і простіше з використанням систем навігації по цих архівах. Для структурування рукописних документів необхідно виділити області, які містять фон, рукописний текст, друквані вставки та встановити між ними зв'язки.

Процес перетворення просканованих документів (книга, журнал, газета і т. д.), в текстовий вигляд проходить через багато етапів (дискретизація, зниження шумів, сегментація, отримання рядків, розпізнавання і т. д.) [3].

Сегментація зображення – один з важливих етапів в системі оптичного розпізнавання тексту. На цьому етапі відбувається пошук на зображенні областей, в яких міститься текст і графічна інформація. Процес сегментації складається з геометричного і логічного аналізу просканованого зображення. Геометричний аналіз виконує пошук максимально подібних областей і класифікує їх за вмістом (текст, ілюстрація, таблиця і т. д.). Логічний аналіз визначає тип кожного текстового блоку, наприклад, заголовок, нумерація сторінки, підпис до рисунка, замітка, основний текст, а також визначає зв'язки між цими блоками.

Для розпізнавання документів необхідно спочатку виконати сегментацію зображення. Часто буває так, що якість вхідного зображення є дуже низькою, наприклад, при аналізі архівних документів. Таке походження дефектів спричинене низькою якістю паперу, віком документу та низьким розширенням при скануванні в зображення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В даний момент більшість досліджень в області розпізнавання тексту орієнтується на пошук хороших алгоритмів для розпізнавання символів різних мов. Процес сегментації мало досліджується і описані в літературі методи сегментації є недостатньо докладними або мають недоліки при застосуванні.

Формулювання цілей. Мета даної роботи – вирішити одну із задач, що зустрічаються при підготовці зображення до розпізнавання, а саме – автоматична сегментація зображень рукописних документів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В літературі є багато методів для вирішення завдання сегментації зображень. У більшій частині статей наведено алгоритми для друкваних матеріалів, які мають

горизонтальну орієнтацію сторінки. Методів для роботи з рукописними документами не було знайдено. Наведемо основні алгоритми для роботи з друкованими матеріалами.

До першої категорії можна віднести алгоритми поділу сторінки на подібні області однакового розміру. Спочатку з цих областей виділяють певні ознаки та виконують кластеризацію за допомогою обраного алгоритму. Наприклад, просканований документ ділиться на однорідні прямокутні блоки однакового розміру і для кожного з них обчислюється дискретне перетворення Фур'є, далі ці блоки кластеризують за допомогою методу k-середніх [1].

До другої категорії можна віднести алгоритми аналізу границь бінаризованих областей. Основною вимогою до зображень в цих методах є розташування тексту під однаковим кутом [3]. Спочатку визначають орієнтацію тексту за допомогою проекції інтенсивності зображення. На наступному кроці зображення розмивається і виконують поділ на подібні блоки. Далі виконується обхід в глибину і евристичне об'єднання цих блоків по певних класах.

Більша частина наявних алгоритмів сегментації працює з друкованими матеріалами, а не з рукописним текстом, і в результаті отримують тільки дві бінарних маски, які виділяють на зображенні області з текстом та ілюстраціями. Ці властивості вхідних даних ускладнюють завдання через різноманітність класів сегментів та різних шрифтів авторів.

Методи сегментації та аналізу сторінки поділяються на 3 основні категорії – низхідні, висхідні і комбіновані [3].

Низхідні методи спочатку виконують пошук по класах вмісту, наприклад, області з текстом і графікою, далі колонки розбиваються на абзаци, абзаци на рядки і т. д. Процес продовжується до тих пір, поки не досягається найнижчий рівень – символи. При використанні цього підходу необхідна точна інформація про макет сторінки. До цієї категорії методів відносяться: нерівномірне згладжування, профільна проекція, перетворення Фур'є і т. д.

Висхідні методи починають роботу з пошуку мінімального елемента (наприклад, піксель). Потім пікселі комбінують і з них формують символи, слова, фрази, параграфи та колонки. На перший погляд, це більш гнучкий підхід, але на практиці його важко застосувати через накопичення помилок на кожному етапі обробки. До цієї категорії належать такі

методи, як аналіз зв'язних компонентів, об'єднання подібних областей та нейронні мережі.

Метод нерівномірного згладжування [2] є популярним і його часто використовують разом з іншими методами. В основному, це проста обробка зображень, яка виконується наступним чином: зображення сканується горизонтально або вертикально, і колір невеликих фонових областей замінюється в колір тексту. Результатом роботи є ефект розмиття, за допомогою якого об'єднуються близькі символи та елементи зображення. Це використовується для інших методів, таких як профільна проекція, об'єднання подібних областей, нейронні мережі і т. д. Головний недолік методу – визначення розміру області, колір якої необхідно замінити. Якщо цей розмір занадто маленький, розмиття може бути недостатнім, щоб отримати очікуваний результат. На практиці цей розмір визначають емпірично або через наближену оцінку розмірів відстані між текстовими блоками, рядками або розміром шрифту друкованих символів. Обчислення цих параметрів також є недоліком інших методів сегментації.

Також для сегментації існує алгоритм «X-Y дерево» [2]. В ньому сегментація зображення складається з багатьох кроків і на виході отримують побудоване дерево вкладених прямокутних областей. На першому етапі документ сегментується на блоки за допомогою горизонтального і вертикального поділу. Цей процес повторюється для кожного блоку, поки в блоках не буде міститися по одному символу. Особливість цього методу полягає в тому, що отримане дерево блоків відповідає логічній структурі документу. До основного недоліку методу належить те, що текстові блоки повинні мати прямокутну форму і їх можна поділити вертикальними і горизонтальними лініями.

Запропоновано використати наступні модифікації для сегментації рукописних зображень:

1. На першому етапі виконати алгоритм нерівномірного згладжування і до результату роботи застосувати алгоритм генерації суперпікселів [5].

2. На другому етапі виконати алгоритм «X-Y дерево» і для усунення недоліку поділу на прямокутні блоки замінити цей крок згенерованими на попередньому етапі суперпікселями. Це дозволить точніше визначити границі областей із вмістом.

3. Для визначення типів блоків використати алгоритм багатокритеріального аналізу рішень [4] і у вигляді вхідної інформації подати наступний список ознак, на основі яких буде виконуватися семантична сегментація зображення:

- основні кольори чорнил, присутні на зображенні, отримані за допомогою квантування зображення;
- кількість присутніх пікселів в кожній області, яка буде отримана за допомогою фільтру Кенні [5];
- позиція суперпікселів відносно країв зображення;
- коефіцієнт подібності суперпікселів з сусідами.

Список використаних джерел:

1. Gupta N. Image Segmentation for Text Extraction / N. Gupta, V. Banga. // International Conference on Electrical, Electronics and Civil Engineering (ICEECE'2012). – 2012. – №2. – С. 182–185.
2. Sasirekha D. Enhanced Techniques for PDF Image Segmentation and Text Extraction / D. Saasicheha, E. Chandra. // (IJCSIS) International Journal of Computer Science and Information Security. – 2012. – №9.
3. Shapiro L. Computer Vision / L. Shapiro, G. Stockman., 2001. – 617 с.
4. Slowinski R. Rough set-based decision support / R. Slowinski, S. Greco, M. Matarazzo. – Boston: Springer, 2005. – 618 с.
5. TurboPixels: Fast Superpixels Using Geometric Flows / [A. Levinshtein, A. Stere, K. Kutulakos та ін.]. // IEEE TRANSACTIONS ON PATTERN ANALYSIS AND MACHINE INTELLIGENCE. – 2009. – №12. – С. 2290–2297.

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МЕНЕДЖЕРА НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ

Белова Алла Іванівна

доктор економічних наук, Інститут інноваційної освіти КНУБА

Кернішнюк Ганна Володимирівна

магістр, Міжрегіональна академія управління персоналом при МАУП

Реалії сьогодення свідчать про необхідність якісної підготовки кадрового складу, що вміють створювати умови й психологічну атмосферу задля сприятливого клімату в колективі та реалізації стратегії господарюючого суб'єкта. Наразі, вирішення проблеми ефективності керування персоналом сьогодні постає доволі гостро.

Висування на керівні й організаторські посади, як правило, обумовлено високим рівнем оволодіння психологічними навичками, при чому багато управлінського персоналу отримало свою посаду завдяки, насамперед, своїм професійним навичкам, а не лідерським якостям або вираженим здатностям до управлінської діяльності.

Однак у міру просування по службових сходах усе більш важливими для ефективної професійної діяльності стають навички й уміння розробляти, приймати та реалізовувати управлінські рішення, оцінювати ефективність діяльності підлеглих, підбір висококваліфікованих співробітників для реалізації цілей організації.

Специфіка керування в будь якій організації полягає, насамперед, у тому що, впливаючи на підлеглих, менеджер впливає на якість виконання робіт чи наданні послуг, а значить на їх психологічний стан.

Наслідками неправильного, з психологічної точки зору, керування можуть бути: халатне відношення підлеглих до роботи, конфлікти в колективі, недовіра один до одного та ін. Все це неминуче призводить до зниження рівня виконуваних робіт і кінцевого результату діяльності організації.

Тому, дуже важливо, щоб менеджери вміли не тільки чітко ставити завдання, ефективно їх доводити до виконавців, а також в повній мірі виконувати свої прями адміністративні обов'язки. Адже керівником

прийнято називати фахівця за знання, що використовує, досвід, інтелект і мотиви поведінки підлеглих задля досягнення цілей організації, тобто виконання роботи чужими руками.

Очевидно, що робота керівника базується на керуванні трудовими ресурсами організації, і тому для ефективної роботи він повинен мати необхідні особисті якості, професійні здібності та здатності до управлінської діяльності, знати засоби впливу й стилі поведінки, які будуть найбільш ефективними для направлення зусиль підлеглих задля досягнення цілей організації.

Проблема бачиться в тому, що існує невідповідність між наявним рівнем психологічної компетентності керівників середньої ланки, розвитку їхніх особистісних якостей, управлінських здатностей, знань, навичок, вмінь і сучасних вимог до них.

Наразі, сучасна психологія керування розглядає прояви особистості не просто в соціальній групі, а найважливіші її різновиди – в організації; точніше, її цікавить результат, отриманий від різноманіття взаємин особистості в організації, насамперед по вертикалі.

Таким чином, головна сфера психології керування – дослідження всієї складності проявів участі особистості в управлінських відносинах, управлінській діяльності, а для психології керування важливими є знання саме про структуру особистості як керівника так і підлеглого.

Список використаних джерел:

1. Корнилова Т. В. Экспериментальная психология / Т. В. Корнилова. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 381 с. 5.
2. Кравчук С. Л. Экспериментальная психология: теория і практика психологического эксперимента: підручник / С. Л. Кравчук. – К.: «Київський університет», 2008. – 287 с.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ГАРНІТУРИ CLASSVR НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Ієвлева Юлія Віталіївна

*студентка 3 курсу, факультету геології, географії, рекреації і туризму,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна*

Застосування сучасних методів навчання, зокрема інверсивних, таких, як технологія ClassVR, є необхідним для учнів Нової української школи, бо це сприяє формуванню soft skills, набуттю компетентностей у природничих науках та інформаційно-цифрових технологіях.

Автономна гарнітура та програмне забезпечення віртуальної реальності являє собою абсолютно нову концепцію в освітніх технологіях з унікальним зручним для школярів інтерфейсом, елементами керування жестами, вбудованими освітніми ресурсами та простими у використанні елементами керування для вчителів. ClassVR – це нова технологія, яка розроблена щоб допомогти підвищити зацікавленість і закріпити знання учнів різного віку [1].

Гарнітура ClassVR дає можливість учням досліджувати світ природи, фізичну географію Землі за допомогою колекції ресурсів, що є у програмі. Учні можуть спостерігати за північним сяйвом з різних куточків полярного кола, досліджувати тропічні ліси або підійматися на вершину найвищих гір у світі.

За допомогою великої колекції зображень і відео учні на практичних заняттях можуть безпечно досліджувати віддалені або небезпечні місця нашої планети, куди не зможуть дістатися навіть під час шкільної екскурсії. Використання гарнітури ClassVR дозволяє дивитися на діючий вулкан або плісти вздовж Амазонки, і все це в безпеці, фактично відбувається у школі, а віртуально десь за тисячі кілометрів від неї. Таким способом учні дізнаються про надзвичайні форми рельєфу, які роблять планету Земля такою різноманітною та захоплюючою [2].

У ClassVR є функція демонстрації відеоконтенту 360° – повне панорамне відеозображення реального оточення. Для перегляду відеоконтенту потрібно скористатися гарнітурою ClassVR – окулярами віртуальної реальності. Наприклад, якщо на уроці з географії мова зайшла про скелясті гори Канади, діти можуть перенестися на декілька хвилин на

територію провінції Британська Колумбія і побачити ці гори з різних сторін. Комплекс розроблених уроків географії з відеоконтентом 360° входить до комплекту ClassVR. Такий спосіб можна використовувати впродовж усього терміну викладання географії, але доцільним буде його застосування відповідно до шкільної програми, у 6-ому класі, коли учні дізнаються загальні відомості про Землю, у 7-ому класі, коли детально вивчають материки та океани, у 8-ому – фізичну географію України, а в 11-ому, коли акцентують увагу на географічному просторі Землі.

Отже, сучасним дітям потрібен новий підхід в навчанні через інтерактивні цифрові та інверсивні технології, інструментом яких є програмне забезпечення ClassVR. Головне завдання батьків й освітніх установ полягає в тому, щоб забезпечити комфортне та безпечне занурення дітей в цифрову і віртуальну реальність. Важливо максимально екологічно провести процес занурення у віртуальну реальність і органічно використовувати інверсивні технології в навчанні. Єдиним недоліком, щодо використання програмного забезпечення і гарнітури ClassVR, є те, що для їх застосування у закладах загальної середньої освіти потрібні великі фінансові затрати на технічне оснащення та регулярну модернізацію.

Список використаних джерел:

1. School VR Subjects: Physical Geography and Landforms Resources. ClassVR. URL: <https://www.classvr.com/school-curriculum-content-subjects/geography-physical-vr-teaching-resources/> (дата звернення: 23.10.2021).
2. Stojšić I., Ivkov-Džigurski A., Maričić O. The readiness of geography teachers to use mobile devices in the context of immersive technologies integration into the teaching process. *Geographica Pannonica*. 2019. Т.23. №.2. DOI: <https://doi.org/10.5937/gp23-20762> (дата звернення: 20.10.2021).

Науковий керівник: Борисенко Катерина Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної географії та картографії, завідувач навчальної лабораторії фізичної географії, геоекології та методики викладання географічних дисциплін, факультет геології, географії, рекреації і туризму, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА»

Ляшенко Ольга Володимирівна

старший викладач, викладач вищої кваліфікаційної категорії Прилуцького агротехнічного коледжу

Одним із сучасних методів підвищення засвоєння знань є використання інноваційних технологій навчання.

Інноваційні процеси в системі освіти покликані формувати якісно новий етап взаємодії та розвитку науково – педагогічної і педагогічної творчості, а також процесів застосування її результатів.

Суть інноваційних методів полягає у тому, щоб організувати навчальний процес у формі діалогу, що допоможе студентам навчитись висловлювати власні думки, аналізувати проблемні ситуації та знаходити ефективні шляхи їх вирішення. Такі методи дозволяють підвищити рівень освіти, розвивають студентів, формують навички та вміння, що будуть використовуватись ними у подальшій професійній діяльності.

В умовах ринкової економіки значну роль відіграють знання з економічних дисциплін, без яких неможливо ефективно керувати підприємством. Навчання з використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти: навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервна освіта.

При викладанні дисципліни «Економіка, організація і планування водного господарства» впроваджуються наступні інноваційні педагогічні технології: метод проектів, кейс – метод, навчальні ігри, розумовий штурм, групова дискусія тощо.

Основна перевага навчальних ігор – можливість застосування теоретичних знань на практиці. Кожен студент має змогу самостійно розкрити суть конкретної ролі.

Застосування кейс – методу сприяє удосконаленню аналітичного мислення студентів; результатом є не лише знання, а й навички професійної діяльності.

Позитивними ресурсами використання даного методу активного навчання у викладанні дисципліни «Економіка, організація і планування

водного господарства» є краще розуміння економічних концепцій, покращення здатності запам'ятовувати економічні терміни, підвищення ентузіазму студентів та задоволення від навчання.

Метод навчальних дискусій використовується при вивченні складного та об'ємного матеріалу. Група студентів розбивається на невеликі підгрупи до 10 осіб, їм пропонують на розгляд певні економічні ситуації.

Перевагами методу навчальних дискусій є закріплення матеріалу, використання власного досвіду студентів, розвиток комунікативних здібностей, командного духу, самостійності мислення. Даний метод також допомагає студентам проявляти ініціативність, генерувати велику кількість ідей.

Застосування інноваційних методів викладання дисципліни «Економіка, організація і планування водного господарства» сприяє підвищенню рівня засвоєння знань, розвитку творчого мислення студентів, застосування теоретичних знань на практиці, підвищення активності студентів та їх зацікавленості у навчальному процесі.

Список використаних джерел:

1. Аксьонова О. В. Методика викладання економіки: підручник / О. В. Аксьонова. – К.: КНЕУ, 2008. – 362 с.
2. Бондар С. Перспективні педагогічні технології: навч. посіб. / С. Бондар, Л. Момот, Л. Липова, М. Головка / за ред. С. Бондар. – Рівне: Тесіс, 2003. – 280 с.
3. Наволокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій, 2-ге вид. / .П. Наволокова Н. – Харків: Основа, 2014. – 176 с.

ФОТОСЕСІЯ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА САМООЦІНКУ ЖІНКИ

Сливенко Світлана Іванівна

студентка 2 курсу магістратури, психологічний факультет Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького

Шавровська Наталія Володимирівна

кандидат психологічних наук, доцент, кафедра психології психологічного факультету Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького

Сприйняття жінкою свого тілесного образу – важлива складова самооцінки. У практичній діяльності психолог часто стикається з проблемою низької чи заниженої самооцінки у жінок.

Загальна психологія та психологія особистості дає розгорнуте тлумачення поняттю «самооцінка». Воно включає комплекс поведінкових, фізичних, соціальних та психологічних проявів особистості, що пов'язані зі самосприйняттям людиною себе в розрізі даних характеристик [2, с. 73]. Не дивлячись на актуальність питання сьогодення, дієвих методів корекції самооцінки не так багато. Існує безліч практикумів, які ставлять за мету покращення «Я-сприйняття», але значимих довгострокових результатів вони не дають.

Якщо самооцінку розглядати як певний стан людини, якою вона себе вбачає, то в процесі корекції важливо покращити самосприйняття людиною самої себе, свого тіла та образу. У своїй роботі ми зробили акцент на корекцію незадоволеності жінки своєю зовнішністю. Наслідками вищезазначеного стану можуть бути як незначні коливання настрою, так і серйозні патологічні процеси та психосоматичні порушення. Це можуть бути і негативні зміни харчової поведінки, різноманітні залежності та навіть депресивні стани.

На даний час є певні наукові розробки й практичні навички застосування фотографії та/чи фотографування в психологічній терапії. Терапевтична робота за допомогою фотографій і фотографування висвітлена у працях Дж. Вайзер [1], А. Копитіна, Дж. Платтса [3]. Вони розглядали методичне і практичне застосування фотографії в якості одного із сучасних інструментів психотерапії. А. Копитін і Дж. Платтс

фототерапією називають лікувально-корекційне застосування фотографії, її використання для вирішення психологічних проблем для розвитку та гармонізації особистості [3, с. 9].

У своєму дослідженні ми висунули гіпотезу, що фотографія може застосовуватися не лише як елемент арт-терапії для покращення емоційного стану людини, але й як терапевтичний засіб корекції сприйняття власного Я-образу. Ми припустили наступні гіпотези:

- у процесі фотозйомки нівелюються тілесні «зажими» і відбувається позитивне прийняття власного тіла;

- покращується емоційний стан жінки;

- підвищується самооцінка завдяки погляду «збоку» на своє відображення та здатність навчання свідомо приймати власний тілесний образ;

- під час корекційної роботи з психологом і власними фотознімками ліквіднуються негативні установки щодо Я-сприйняття.

В якості досліджуваних були обрані 30 психічно здорових жінок віком від 18 до 55 років. Для порівняння та співставлення отриманих результатів дослідження ми обрали контрольну групу із 30 осіб з однаковим соціальним статусом та віковою категорією, які не брали участі у дослідженні, а тільки проходили тестування на момент здійснення дослідження та при його закінченні.

На початку дослідження були проведені наступні дії:

- інтерв'ювання емоційного стану та очікувань респонденток;

- анкетування жінок з обох груп;

- діагностичне тестування на рівень самооцінки за двома методиками: діагностика образу власного тіла за О.А. Скугаревським [4] та тестування самовідношення за тестом В.В. Століна, С.Р. Пантелєєва [5];

- проведений інструктаж та ознайомлення досліджуваних осіб щодо здійснюваної роботи.

Згідно діагностики контрольної і дослідної груп ми провели аналіз в наступних аспектах:

- глобальну оцінку сприйняття власного тіла;

- емоції і почуття щодо власної зовнішності;

- установки щодо відношення до власної зовнішності;

- наслідки поведінки від сприйняття Я-образу.

У цілому було проведено 5 практичних зустрічей з клієнтками тривалістю 45-60 хвилин. Перші 4 зустрічі включали фотозйомку з результатами від 50 до 100 кадрів, в залежності від поведінки та тілесного розкріпачення жінки. Перші чотири дослідження включали домашню роботу, в якій клієнтка повинна була обрати 3 фотознімки, де вона собі найбільше подобалася, і 3 фотознімки, де найменше. Дослідження складалося з наступних етапів.

1 зустріч. Проведення інтерв'ю, анкетування, два тестування на рівень самооцінки та перша фотосесія. Фотозйомка проводилася без певної підготовки, передбачала образ в повсякденному житті.

2 зустріч. Обговорення попередньої зустрічі, самосприйняття, емоційного стану та вражень. До фотозйомки жінка повинна була підготуватися з опрацюванням власного образу, одягу і макіяжу. Під час фотозйомки відбувалася робота з позуванням та корекцією тілесних зажимів.

3 зустріч. Оцінка проведеної домашньої роботи, аналіз емоційного стану та обговорення вражень. Фотозйомка передбачала чорно-білий портрет з метою подальшого аналізу емоційного стану клієнтки.

4 зустріч. Обговорення змін у емоційному стані, проведеної домашньої роботи та вражень. Фотозйомка передбачала підготовку зі створенням нового зовнішнього образу та роботу з афірмаціями щодо покращення емоційного стану та самосприйняття.

5 зустріч. Проведення повторного анкетування, інтерв'ювання, оцінка вражень та повторне тестування за двома вищезазначеними тестовими методиками на рівень самооцінки.

В процесі проведеної роботи ми отримали такі середні значення щодо кожної з груп, що наведені в таблиці:

Групи	Середнє значення показника за результатами діагностики за опитувальником образу власного тіла О.А. Скугаревського		Середні результати діагностики за методикою самовідношення (В.В. Століна, С.Р. Пантелєєва), показник глобального самовідношення, накопичені частоти	
	На початок дослідження	Після проведеного дослідження	На початок дослідження	Після проведеного дослідження
Контрольна	16,3	15,67	56,19	79,95
Експериментальна	20,43	14,23	59,43	59,90

Як бачимо, показники контрольної групи суттєво не змінилися. Середнє значення показника за опитувальником власного тіла за О.А. Скугаревським у контрольної групи змінилося всього на 0,63, тобто на 4%, в той час як у представників експериментальної групи спостерігається суттєва позитивна динаміка. Показник зменшився на 6,2, тобто на 30,4 %. Показник глобального самовідношення (за В.В. Століним, С.Р. Пантелєєвим) у контрольної групи збільшився на 0,47, тобто на 0,79%, в той час як у експериментальної групи знову відбулася суттєва позитивна динаміка. Показник збільшився на 23,66, тобто на 42,3%.

В процесі терапії ми отримали наступні результати:

- всі учасниці отримали емоційне задоволення від проведеної роботи;
- покращилося ставлення до себе і свого тілесного образу;
- жінки відмітили для себе думки та стани, у яких вони почували себе недостатньо привабливими;

- підвищився рівень задоволеності собою та своїм життям;
- показники самооцінки і самосприйняття суттєво збільшилися.

При повторному тестуванні контрольної групи суттєвих змін у рівні самооцінки не було виявлено.

Отже, у результаті проведеної роботи ми дійшли наступних висновків:

- фототерапія має позитивний вплив на сприйняття власного тілесного образу, а отже підвищує самооцінку;
- у процесі фототерапії клієнт має змогу вивільнити емоції, тілесні зажими, звільнитися від негативних установок;
- після проведеної терапії жінки починають менше реагувати на зовнішні фактори, тобто знизився рівень сприйняття власного образу з боку сторонньої зовнішньої оцінки;
- щоб ефект мав довготривалий характер варто продовжити роботу над собою, в тому числі за допомогою фототерапії.

Список використаних джерел:

1. Вайзер Дж. Техники фототерапии: использование интеракций с фотографиями для улучшения жизни людей // Визуальная антропология: настройка оптики / Под ред. Е. Ярской-Смирновой, П. Романова. М.: Вариант, ЦСПГИ, 2009. С. 64—108.
2. Гайфулин А. В. Различные теоретические подходы в определении понятия самооценки // Вестн. Том. гос. пед. ун-та. 2009. Вып. 1 (79). С. 73–76.
3. Копытин А., Платтс Дж. Руководство по фототерапии. – М.: «Когито-Центр», 2009. – 184 с.
4. Скугаревский, О. А. Нарушения пищевого поведения : монография / О. А. Скугаревский. – Минск : БГМУ, 2007. – 340 с.
5. Столин В.В., Панталева С.Р. Опросник самоотношения // Практикум по психодиагностике: Психодиагностические материалы. М., 1988. С. 123-130.

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО ВАКУУМУ

Хлонь Олександр Михайлович

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології,
Київський національний торговельно-економічний університет*

Правову культуру Є.В. Назаренко вбачає у: встановленні в суспільстві природного права, що лежить в основі створення цивілізованого законодавства і забезпечує в законодавстві та інших нормативах – актах держави, принципи справедливості та гуманізму, невідчужування прав і свобод людини, її честі та гідності, гарантії їх забезпечення; правопорядок, реалізацію демократичного процесу законодавства і правотворчості; верховенства Конституції України; законність в системі нормативних актів, забезпечення правової законності у процесі правовідносин та застосуванні права державними органами, наявності демократичного, професійного правосуддя та професійної системи правоохоронних органів, здатних у процесі своєї діяльності реально забезпечити охорону правопорядку; наявності розвиненої правосвідомості суспільства, соціальних груп, професійної юридичної правосвідомості, орієнтованої на розуміння, визнання і захист загальнолюдських цінностей у галузі правового регулювання [1, С. 19; 2, С. 170-171; 3, С. 331]. Отже, правова культура, як один із детермінантів формування морально-правової свідомості молоді, включає в себе комплекс пріоритетних напрямків поведінки, що здатні формувати правову стратегію розвитку не лише окремої особистості, але і в цілому суспільства. Низькому рівню правової культури сприяє правовий вакуум, який має об'єктивну природу, розвивається в ситуації швидкоплинних суспільних перетворень і виникає внаслідок дефіциту права в суспільстві. Стабілізація правових норм відповідно до потреб громадян, регуляція та належна регламентація відповідних відносин суттєво зміцнює рівень правосвідомості громадян. Саме за рахунок подібних дій формується в свідомості молодого покоління не лише формальна необхідність дотримання правових норм, але і в цілому розуміння та утворення правової культури, як важливої складової самосвідомості індивіда, що сприяє дотриманню ним правових норм та принципів на свідомому та підсвідомому рівні. У перехідний період розвитку суспільства, проведення

низки реформ важко створити юридично досконалі та завершені форми регламентації суспільних відносин, багато з яких не інституціолізовані й перебувають у нестійкому стані. Водночас, перешкоди на шляху розвитку правової культури пов'язані з дією суб'єктивних чинників: відсутістю чіткої правової ідеології, науково обґрунтованої концепції розвитку системи права, конструктивної генеральної ідеї послідовного правового будівництва. Коли суспільство нестабільне, виникає розрив між правом необхідним і правом наявним, що і є головною причиною виникнення правового вакууму [4, С. 149]. Для формування такого напрямку розвитку повинні існувати певні передумови. Так, зокрема велику роль як у формуванні правової культури, так і моральної та правової свідомості відіграє усвідомлення та дійсний авторитет права, при якому більша частина суспільства не лише схвально відноситься до дотримання правової поведінки, але і всіляко вживає заходів з його підтримання і навіть у дрібних інцидентах схильне контролювати поведінку окремих осіб відповідно до вимог закону та правопорядку.

Список використаних джерел:

1. Назаренко Є.В. До поняття правової культури // Правова культура і підприємництво. — Донецьк, 1999
2. Сербин Р.А. Стратегічний потенціал правової культури // Науковий вісник [Текст] : наук.-теоретичний журнал / засновник Національна академія внутрішніх справ України. – 2002, № 3. – К.: НАВС, 2002. – 251 с.3
3. Теория государство и права. Учебник для вузов. (за ред. Е.А. Лукашкова). - М., 1999
4. Сербин Р.А. Теоретичні аспекти гуманістичної сутності права та правової культури // Філософські, методологічні та психологічні проблеми права [Текст]: тези доп. наук.-теорет. конф., Київ 26 січня 2008 р. – К.: Київський національний університет внутрішніх справ, 2008. – С. 147-149

Підписано до друку 09.11.2021
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк на дублюкаторі.
Умов.-друк. арк. 4,5. Обл.-вид. Арк 4,95.
Тираж 40 прим.

Громадська організація «Наукова спільнота»
46027, Україна, м. Тернопіль, вул. Загребельна, 23
Ідентифікаційний код 41522543
тел. 0979074970
E-mail: rusenkos@ukr.net

Віддруковано ФО-П Шпак В.Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743
СПП № 465644
Тел. 097 299 38 99
E-mail: tooums@ukr.net